

Prof. Dr. Nemes Attila poszter-díj

Kedves Megjelentek!

Az említett díj ismert a társaság tagjai előtt. De idén először, 2022. májusában adja át úgy a bírálóbizottság a nyerteseknek, hogy az Dr. Nemes Attila egyetemi tanár nevét viseli. Ebből az alkalomból engedjék meg, hogy - a fiaként -, néhány gondolatot megosszak önökkel. Ezek a gondolatok nem a díj alapításának körülményeit, még csak nem is a díj elnyerésének feltételeit, vagy a díjazottakkal szemben támasztott elvárásokat érintik. Ebben a társaság vezetősége az illetékes. A legtöbb orvosi társaságnak megvannak a nagy elődök nevéhez köthető díjai, amelyeket minden fiatal szakember ismer, büszke rá, tudja, hogy ez is része a szakmai közösséget építő szimbólumoknak, érzi a szakmai értékét, és talán a fontosabb díjazottak nevét is tudja.

Néhány évtized, néhány szakmai generáció, és az utolsó szemtanúk távozása után azonban elveszik majd a díj névadójának személyessége.

Ezért én röviden arról szólnék – édesanyám tolmácsolásában -, hogy milyen volt annak az embernek a személyisége, akiről a díjat elnevezték, beleértve minden esendőségét, és elismert emberi értékét.

1942 tavaszán, amikor a bombázások elől Adyligetre elmenekülő család végül egy lovas kocsival visszaindult a Lágymányosi úton levő részben romos lakásba, Nemes Attila még nem volt doktor. Egy szemüveges kisfiú volt, és valójában fogalma sem volt arról, hogy mi akar lenni, csak az járt a fejében, hogyan lehetséges két ennyire eltérő magasságú lovat befogni közösen, egy rúdhoz, egy kocsiba. Megborzongva rácsodálkozott a szanaszét bombázott Budapestre, a beomlott hidakra, és éppen iskolába készült.

Még alig tanult meg írni-olvasni, amikor hirtelen egyedül maradt az édesapjával, aki gépészmérnök volt. Az édesanya nélkül eltöltött gyermek-, és fiatalkor mindig hiányérzetként maradt meg benne, ez tette olykor zárkózottá, talán ezért fejezte ki nehezebben az érzelmeit.

Az egyedül maradt apa Sasadon bérelt egy szobát, ahol a fiát nevelte. Idősebb Nemes Attilát az ötvenes években gyakran vitték el Dunaújvárosba, ahol egy új, gigantikus vaskohászati kombinát, a Dunai Vasmű épült. Nem önként ment. A ház előtt, olykor hajnalonként megálló "fekete Pobjeda" nem a bizalom jele volt, mert a hatalom, az erőmű szivattyúinak hibája esetén politikai szabotázst feltételezett, amelyet a "mérnök" úrnak azonnal meg kellett oldania.

Az apa kétszer kapott agyvérzést. Megromlott egészsége az akkor gimnazista Attilát hamarosan felnőtté érlelte. 1956-ban vesztette el édesapját, pontosan a 18. születésnapja előtt 8 nappal. Forradalom volt, kaotikus közállapotok, nem találta az apját napokig. A postás a kerítésre tűzte a kórházi értesítést, ki tudja, talán nem merete egy gyerekkel a halálhírt közölni. Mivel így még éppen kiskorúként lett árva, jogosult volt segélyre, amely – saját elmondása szerint - megmentette az életét a következő években.

Az agyvérzés, amely az apa halálát okozta, és a méltatlan körülmények, amelyek között el tudta temetni, lettek azok a belső erők, amelyek arra készítették, hogy önállóan álljon meg a lábán, dacoljon a nehézségekkel, többet, és jobban tanuljon, és vigye valamire. Ez tette rendszeretővé, és kicsit katonássá. Ezért vált kedvenc mondásává a "sisu" kifejezés, amit az 1979-ben Finnországban eltöltött ösztöndíja alatt tanult, és kedvelt meg. Igen, a "sisu", ami lényegében annyit jelent **"akkor is menni fog"**.

A korábban már betegeskedő apa mellett, 16-17 évesen döntötte el, hogy orvos lesz. Talán akkor is ez járt az eszében, amikor a néhai apja, túlméretes, nagy lódenkabátjában, az újpesti vasúti hídon át,

1956 novemberében, kerékpárral hozta el a mérnök néhány személyes tárgyát a gyárból. Így nem vette észre a szovjet katonát, aki meg akarta állítani a biciklist, majd a levegőbe lőtt néhányat, amikor az továbbhajtott.

A Richter gyógyszergyár udvarán kapta meg a hírt, hogy felvették a Semmelweis Egyetemre (akkor Budapesti Orvostudományi Egyetem). Az érettségi után ugyanis, éppen gyógyszeres ládákat szögelt, és teherautókat rakodott, mert a megélhetésért, a biológia korrepetálás mellett, további alkalmi munkát is el kellett vállalnia. A felvétel kézhezvétele után véradásra ment, amelyet akkoriban anyagilag is díjaztak, és az extra bevételből, így jutott le kerékpárral a Balatonra, ahol sátorozva ünnepelték meg barátaival az eseményt. Itt ismerkedett meg későbbi feleségével, édesanyámmal.

Az egyetemi évek alatt evezni kezdett, követve ebben apját, és sok, azóta is hűséges barátra lelve. A sport életének fontos része volt mindvégig.

Életének szakmai történetét nem meséljük el most Önöknek. Járjanak utána.

Nemes Attila az egyetem elvégzése után azonnal a Városmajor úton kezdett el dolgozni. 1963-at írunk. Akkor 4-es számú Sebészeti klinikának hívták azt, a Kudász professzor által vezetett intézményt, amelynek sok évtizeden át hűséges munkatársa, és sok évig igazgatója is volt. Meghatározó volt életében, a klinika második otthona volt. Nemes Attila, a nemrég megjelent, a klinika első 100 évét feldolgozó könyvben, a fellelhető anekdoták talán egyik utolsó eredeti megélője, előadója volt. Talán a fentiek miatt volt olyan összetett a személyisége, amelyben a kitartás, a szorgalom, a becsületesség voltak a meghatározó értékek, és a sport volt a baráti közösség alapja. Kísérletező, kutató, rendszert alkotó szellem volt. Első tudományos kísérleteit az akkoriban a Városmajoron belül működő keringésélettani kutatólaborban kezdte. Mint a legtöbb fiatal kutató lelkes, és kicsit naiv volt. Egy alkalommal, a táskában szállított kísérleti patkányokat az őt hűségesen mindenhová elkísérő édesanyámnak is megmutatta a 47-es villamoson. Nagy sikert aratott. Szeretett oktatni, amelyet még aktív sebészi karrierje után is folytatott. Utolsó doktori hallgatója már a témavezetője, Nemes Attila halála után védte meg téziseit. A témában, amely az időjárás egyes elemeinek a szívritmuszavarokra gyakorolt hatásával foglalkozott, nem csak mint mentor, de mint páciens, személyesen is érintett volt

Nem tett különbséget tehetőség, tanultság, vagy elért (megszerzett) rang szerint. Minden betegét egyformán kezelte. Őszinte tisztelettel volt az egészségügyi szakdolgozók iránt. Az igazgatói időszaka alatt a szobájában kitett egyetlen kép címe „Balassa János ingyenes vasárnapi rendelése” volt.

Kritikával bár, de elfogadta a fiatalabbak véleményét is. Tudatosan építkezett, de nem volt törtető. Minden bizonnyal életének fiatalkori tapasztalatai tették őt megértővé mások bajait illetően, és ezért volt nyitott, ezért előlegezte meg a bizalmat, és, ha tehette, támogatta mások kezdeményezéseit is. Keresztény értékrendű hívő volt.

A sokak számára nehezen megközelíthető, a véleményét gyakran humoros megjegyzések mögé rejtő, sőt, talán rejtőzködő ember, érzelmileg sérülékeny volt. Számára a becsületes, és kitartó munka, az emberi hűség és lojalitás, a magas erkölcsi mérce adta az a tartást, amely egész életét végig kísérte.

Ezeknek az értékeknek a tiszteletét szeretnénk viszontlátni, mi alapítók, a leendő díjazottak között. Egyúttal szeretettel kívánjuk, legyenek büszkék arra, hogy megkapták. Mi, a család, azok leszünk.

Köszönöm, hogy meghallgattak

Balatonfüred 2022. 05. 13.

Dr. Nemes Balázs